

Izvršni direktor Centra za edukaciju i monitoring - za životnu sredinu o propisima koji regulišu lovstvo

Komar: Zakone pišu ljudi iz parasistema

PODGORICA - Dok god lovstvom u Crnoj Gori upravlja parasistem koji istovremeno piše i potura Vladi i Skupštini na usvajanje važne akte – svaki pokušaj da se ova oblast uredi na valjan način osuđen je na propast – smatra Radovan Komar, izvršni direktor Centra za edukaciju i monitoring - za životnu sredinu.

Komar u razgovoru za Pobjedu ističe da ni novi akti - Program razvoja lovstva 2014-2024. godine i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu - koji su, uprkos burnom reagovanju nevladinog sektora, prošli na Vladi krajem protekle godine zapravo ne donose kvalitativno ništa novo osim, kako ističe, normi destruktivnog, ali i koruptivnog karaktera.

POBJEDA: Na koga mislite kada kažete parasistem?

- Svi segmenti i nivoi organizovanja i upravljanja u oblasti lovstvo premreženi su interesima koji nijesu opšti i proklamovani državni interesi i nemaju nikakve veze sa opštim i održivim razvojem. Nepostojanje jasne državne politike za ovu oblast omogućilo je transfer formalnih ovlaštenja i neformalnih interesa i moći na relaciji resorno ministarstvo, Lovački savez, korisnici lovišta, inspeksijske službe... tako da ministar sa svojim javnim istupima više liči na portparola parasistema i njihovih unutrašnjih dilova.

POBJEDA: Na čemu temeljite tako teške ocjene?

- Potrebno je razumijeti širi kontekst. Lovstvo u Crnoj Gori zbog raznih razloga nema tradiciju niti sadržinu izvan tradicionalnog lova. Sa druge strane, opet iz više nerazumnih razloga, novi razvojni trendovi i standardi u oblasti lovne industrije ovdje se nijesu primili. Sa sigurnošću se može konstatovati da je ova oblast društvene djelatnosti u Crnoj Gori, promjenom društvenog i ekonomskog sistema ostala na marginama društvene tranzicije i interesovanja njenih generatora, što je presudno uticalo na nastajanje jednog parasistema upravljanja, koji parazitira na prevaziđenoj socijalističkoj tradiciji i problematičnom legitimizmu formalnog institucionalnog sistema upravljanja, istovremeno.

POBJEDA: Kako je moguće da čitava jedna oblast, kako tvrdite, ostane u toj mjeri podložna vansistemskim uticajima?

- Činjenica da ova oblast nije predmet pregovaranja u procesu pristupanja EU, čini je dodatno beznačajnom. Svakako, lovstvo je već danas jedna opasna društvena pojava u Crnoj Gori uslovljena činjenicom da se uspostavljeni parasistem upravljanja, po principu cosa nostra (naša stvar) beskompromisno bori da održi postojeće stanje. Na svaku kritiku ili ozbiljan predlog odgovaraju na isti način - ili te proglašavaju mentalno izopačenim nihilistom ili ti proizvedu biografiju sa zatamnjenim dionicama... Nema tu nikakvog dijaloga, struke,

Unošenje zabune

POBJEDA: Na prigovore iz nevladinog sektora ljudi iz vrha lovstva u više navrata istakli su da su za pripremu akata imali podršku iz Evrope, posebno referentnih stručnjaka iz Slovenije kao članice EU. Da li to smatrate spornim?

- Ako resorni ministar kaže da ga ne interesuje stanje već usklađenost sa *acquis communautaire*, onda takvo pitanje ima smisla, iako ova ministrova izjava baš i nema osnova, jer ne postoji *acqui* za oblast lovstvo, već se primjenjuje princip subsidiarnosti. Što se Slovenije

tiče, tačno je jedino da je ona članica EU. Tamo sam živio i lovio dugo godina. Slovenija je imala najorganizovanije lovstvo u Evropi, reklo bi se, njene lovačke organizacije su održale lovstvo i u vrijeme tranzicije, restitucija; prva je uvela lovno-informacioni sistem. Sva planiranja na nivou države i sve stručne podloge korisnika lovišta vrši nacionalni Zavod za gozdarstvo, moćna državna institucija zadužena za oblasti šumarstva i lovstva. Istina i slovenačko lovstvo je prilično okrnula tranzicija, ali je ostala ta

njihova tradicija i njihova lovišta su puna divljači, susretao sam lovočuvare koji su košutama dali imena. Nepristojno je upoređivati slovenačko lovstvo sa našim i ja nijesam srećan zbog toga. To što neki „slovenački drugovi“, u organizaciji našeg parasistema, ovdje pričaju, sigurno ne primjenjuju u svojoj zemlji i sigurno nema veze sa stanjem tamo. Mislim konkretno na Franca Ferlina, Vrščaja i Žerjava i pozivam ih da ovdje ne prave zabune i štete.

Radovan Komar je izvršni direktor Centra za edukaciju i monitoring - za životnu sredinu... Dece-niju i po bavi se teorijom lovstva, lovnim zakonodavstvom i zagovara koncept lovno-turističke privrede u Crnoj Gori. Osnivač je i urednik prvog i jedinog stručnog časopisa za ekologiju, lovstvo... Gorske staze, koji je u Crnoj Gori izlazio od 2001. do 2011. godine i objavio oko 500 stručnih i naučnih tekstova na temu lovstvo...

Širenje ideja i znanja

POBJEDA: Oni koji se sa Vama ne slažu, smatraju da iza svakog stava nevladinog sektora o lovstvu zapravo stoji „Vaš potpis“. Imate li toliki uticaj ili je to kriva percepcija?

- Oblast upravljanja divljim životinjama i njihovim staništima je u neposrednoj vezi sa upravljanjem životnom sredinom i održivim razvojem njenih bioloških i fizičkih resursa. To je oblast u kojoj je aktivno dosta nevladinih organizacija. To što pojedine NVO koriste saznanja i stavove koje saopštavam u ime Centra ili lično, ne vidim kao problem, naprotiv širenje znanja, ideja i iskustava je konačno i cilj bavljenja ovom oblašću.

Odgovornost za falsifikate

POBJEDA: Vaše kolege iz nekih NVO u saopštenjima su Program razvoja lovstva okarakterisale kao krivično djelo? Mislite li da je to preoštra ocjena za jedan strateški važan dokument koji usvaja Vlada?

- Ne bih to komentarisao i zaista ne znam šta bih dodao takvoj ocjeni. Ako bi kod nas postojao i minimum instituta odgovornosti, za taj falsifikat bi neko zaradio zatvor, a ministar koji je to predložio Vladi ne bi više bio ministar.

njem novog zakona, a potom i odgovarajućih podzakonskih akata kojima će se određena pitanja urediti u skladu sa novim zakonom“. Pored ostalog rečeno je da je Zakon o divljači i lovstvu „nedopustivo manjkav i neprimjenljiv“, da ga trebasta-viti „van snage i donijeti novi zakon“! Umjesto da prione na posao, Ministarstvo je preškrabalo gotovo sve što je suštinski mijenjalo ovakvo stanje, navodeći u svojim nesuvislim komentarima brojne neistine i opravdanja. Parasistem je stavio ad acta i dokumenteksperta Svjetske banke i odluku Vlade da se on realizuje i svaku pomisao da se nešto mijenja. I ova blamaža i skandal su prošli bez bilo kakve reakcije.

POBJEDA: Iako nije donijet novi zakon, Ministarstvo i Vlada su pripremili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu. Što zamjerate tom aktu i da li je on na tragu preporučenih reformi ove oblasti?

- Već sam rekao da postoji referentno ekspertsko mišljenje da se taj zakon ne može popravljati već donijeti novi, što je ta ista

Vlada prethodno i usvojila. Postoji i činjenica da taj zakon nije primijenjen u suštinskim pitanjima i odredbama ni poslije šest-sedam godina. Što se, pak, predloženih izmjena i dopuna toga zakona tiče, prokomentarisao bih samo nekoliko predlo-ženih navodnih novina kojima se, očigledno, zadaje posljednji udarac crnogorskom lovstvu i održivom razvoju lovnih vrsta divljih životinja. U članu 1. Zakona o izmjenama i dopunama se „zakucava“ obaveza da korisnici lovišta „obezbjeduju sredstva za uzgoj i zaštitu divljači iz sredstava ostvarenih korištenjem lovišta i drugih izvora...“ Konkretno pitam: šta je sa obavezama države iz čl. 4 osnovnog zakona; koja su to sredstva koja lovačka društva mogu ostvariti i kako će se ova „novotarija“ primjenjivati na korisnike lovišta koji već imaju ugovore o korištenju, a kako tamo gdje i nema korisnika, a njih je gotovo polovina?! Podsjeticu na javna obećanja iz resornog ministarstva, iz vremena raspisivanja konkursa za davanje lovišta na korištenje, da će korisnici (lovačka udruženja) ulo-

žiti u razvoj 6,5-7 miliona eura! Taj cirkus, na koji smo upozoravali javnost i državu, svakako će doći na naplatu.

POBJEDA: Imali nekih dopuna, novina koje se ne mogu sporiti?

- Ključne stvari su i dalje van vidokruga zakonodavca. U čl. 6 predloženih izmjena potvrđuje se odredba iz čl. 26 osnovnog zakona da se „planiranje odstrela vrši u skladu sa brojnim stanjem, starosnom i polnom strukturom...“ i dodaje „briga“ za ekološku ravnotežu i racionalno korištenje?! Zaista suštinska dopuna! Samo se i dalje ne zna ko će prebrojati divljač po lovištima i ko će im ustanoviti starosnu i polnu strukturu, kada... ko će izraditi istinite kasetre lovišta...

Ako je vjerovati onome što smo nedavno čuli iz Nacionalnih parkova Crne Gore da će u 2015. godini ustanovljavati „koje vrste krupnih sisara“ tamo ima (?!), onda ovo prebrojavanje i vizitanje po lovištima možemo očekivati valjda kada i onih 7 miliona ulože lovačka udruženja u razvoj lovstva! Ipak, vrhunac destrukcije i ugrađivanja koruptivnih normi u zakon, ne prvi put, naći ćete u članu 10 kojim se „poboljšava“ čl. 39 osnovnog zakona. Suština je sljedeća: da biste na svom imanju imali neku divlju životinju ili proizvodnju divljači, morate se, uz sve procedure i obaveze, registrovati kao preduzetnik! Potom morate sablazijediti pet-šest mišljenja i saglasnosti raznih institucija, a onda, doći na vrata onih koji su

napisali ove izmjene da vam oni ili njihovi prijatelji „pribave“ obavezni program uzgoja za fazane, zečeve... Po istom receptu kako su lovačkim udruženjima „pribavljali“ Lovne osnove za lovišta. Za tričavih 2.000 – 3.000 eura! Ako vam nešto ne bude jasno, obratite se Ademu Fetiću, Mladenu Čabaku ili Aliji Braliću, svejedno. Tako će, po mišljenju našeg ministarstva, sve u skladu sa *acqui*jem, naše babe, djedovi i očajni povratnici – gubitnici tranzicije, po mojim Rudinama, Rovcima, Vraneškoj dolini... postati preduzetnici, pioniri lovno-turističke privrede, lovna elita Crne Gore... Naravno, ovo će popraviti statistiku resornog ministarstva, ali i lične budžete njihovih lažnih, nelicenciranih stručnjaka. I to je, izgleda, najveći cilj i domet ovih izmjena.

POBJEDA: Da rezimiramo ovaj razgovor: ako takvim vidite stanje u lovstvu, vjerujete li da su mogući pomaci i promjene?

- Vjerujem i da je neophodno okupljanje patriotski opredijeljenih ljudi, iz svijeta struke, nauke, privrede, lokalnih uprava, civilnog sektora... pravosudnog i policijskog sistema, koji će imati kapaciteta da se suoče sa realnošću, definišu specifičnosti našeg stanja i potreba i donesu nekakve smjernice i programe kako dalje. Ovo je svojevremeno jedino razumio Tarzan Milošević... No kako je parasistem reagovao na taj pokušaj, neka vam on priča!

Igor PERIĆ